

Sorkkahoitotilojen huomioiminen rakennussuunnittelussa

Valio Navettaseminaari 12.2.2008

Timo Korpela
ProAgria Etelä-Pohjanmaa

Sorkkahoitotoiminnan lähtötiedot rakennussuunnittelulle

- ❑ Sorkkahoitotelineitä on hydraulisia ja käsin veivattavia
 - ❑ hydrauliset vaativat enemmän tilaa - yleistyvät karjakoonekasvaessa
- ❑ Sorkat hoidetaan 2-3 kertaa vuodessa
 - ❑ Oltava nopeaa ja turvallista
 - ❑ Sorkkahoitaja käy tilalla 2-5 kertaa vuodessa



Sorkkahoitotoiminnan lähtötiedot rakennussuunnittelulle



- Lehmien siirtely onnistuu parhaiten ennestään tutussa ympäristössä
 - Erillistä sorkkienhoitohuonetta ei tarvitse tehdä
 - Hoitotelineen paras sijoituspaikka on navetan eläintilassa tai hoitokarsinassa
 - Kun hoidettava lehmä saa olla lauman parissa stressi vähenee
 - Tapaturmavaara pienenee
 - Sorkkahoitotyö nopeutuu ja sisällä voidaan tehdä myös esim. kengitykset säästä riippumatta
- Lehmät kulkevat parhaiten kulman taakse, minne eivät näe sorkkahoitotoimenpidettä edelliselle lehmälle.
 - näköesteet, ohjausportit tai kaarevat kujat
- Huomioitava hygienia – sorkkahoitotelinettä ei rehutiloihin

Sorkkahoitotoiminnan lähtötiedot rakennussuunnittelulle



- Hoitotelineen siirtoon ja sijoitteluun oikeat mitoitukset
 - vähentää tautiriskejä
 - nopeuttaa työtä
 - vähentää hoitajan tapaturmariskiä
 - vähentää laitteiden rikkoutumista
- Sorkkahoidon sijoitus mahdollisimman kauas lypsyrobotista
 - Että sorkkahoito ei häiritse robottilypsyä

Sorkkahoitotelineen tilantarve oviaukolle, kun teline siirretään navettaan kuljetusalustalla



- ❑ Oviaukon vapaa leveys 250-300 cm (traileri noin 2,2 m - 2,6 m)
- ❑ Oviaukon vapaa korkeus > 260cm (teline trailerilla noin 2,4 m)
- ❑ Oven kynnys saa olla korkeintaan 5 cm, mieluummin ilman kynnystä (oven laahustiivisteet)
- ❑ Ovelle pitää pystyä peruuttamaan suoraan. Kuljetusyhdistelmän vaatima tila oven edessä > 12 m

Hoitotelineen tilantarve oviaukolle, kun teline siirretään navettaan apupyörästä



- ❑ Oviaukon vapaa leveys 200cm
- ❑ Oviaukon vapaakorkeus 250 cm
- ❑ Oven kynnys max. 2 cm mieluummin ilman kynnystä (oven laahustiivisteet)
- ❑ Oven edessä ulkopuolella 300 x300 cm tasainen betonilaatta telineen siirtoa ja kääntämistä varten

Hoitotelineen irrottaminen kuljetusalustasta navetassa



- ❑ Teline jää kuljetusalustan vetäytyttyä neljän jalan varaan, jonka jälkeen teline laskeutuu alas ja jalat vedetään sivulle pois. Tämä vaatii telineen etuosan jalkojen kohdalle leveystilaa 300cm.
- ❑ Telineen takajalat lähtevät pois 250cm leveydessä.



Telineen sirot



- ❑ Tasoerot peitettävissä siirrettävillä kansilla ja luiskilla
- ❑ Suorat linjat



Sorkkahoidon vaatima tila ja eläinten siirtely navetassa



- ❑ Hoitoteline on 300 – 360 cm pitkä ja 150 – 220 cm leveä. se vaatii molemmille sivuille vähintään 50 cm tilaa hoitajalle = kokonaisleveys 250 – 320 cm.
- ❑ Eteen ja taakse lehmä tarvitsee 150cm kääntymis- / poistumistilaa → pituussuunnassa tila = $350 + 150 + 150 = 650\text{cm}$
- ❑ Hoitoalueen mitat siis:
300 x 650 cm
(min. 250 x 500 cm)
- ❑ Lisäksi ennen hoitoaluetta eläinten kokoomatila 5-10 eläimelle = noin 10-15 m²



Navetan sisällä



- ❑ telineen korkeus on hoitotilanteessa 280 cm → huom. vapaa korkeus
- ❑ Jos kokoomatila parsirivien välissä, niin parsiin pääsy estetään
- ❑ näköesteet hoitopaikkaan esim. vaneri tai pressuseinät



Keräily – odotus- hoidetut

- ryhmät erillään sujuvan hoidon aikaan saamiseksi



Muita yksityiskohtia

- Hyvä valaistus
- Sähköpistoke, valovirta ja voimavirta
- Vesipiste, huuhtelumahdollisuus telineelle sorkkahoitojen jälkeen (perusteellisen pesun sorkkahoitaja tekee kotonaan)
- Kuiviketta saatavilla (kutteri, turve)
- Huomioitava telineen paino n. 2300 kg lehmän kanssa rakenteiden mitoituksessa

Kippaava teline

- Onko tulevaisuudessa Suomessa myös kippaavia sorkkahoitotelineitä käytössä?
- Vaatii leveyttä > 4 m



Tilapäistä ja nopeasti tarvittavaa sorkkienhoitoa varten tila voi varautua

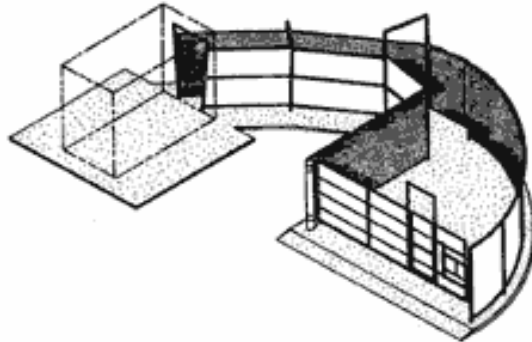


- Äkilliset sorkkaviat tulevat enimmäkseen takasorkkiin, jotka voi hoitaa nopeasti esim. ruokintakioskissa tai makuuparressa pienillä lisävarusteilla
- Tällä tavoin myös kengitys onnistuu
- Ulkona voidaan hoitaa, mutta sään armoilla
 - katokset
 - ajoaidat

Nautakarjan ohjaaminen käsittely tai lastaustilaan



- Kaareva reitti kulman taakse



Sorkkahoito parsinavetoissa



- Hoitopaikan mitat ja kulkuleveydet kuten pihatossa
- Hoitopaikan sijoitus lehmien laiduntamisreitien varrelle
 - tuttu reitti
- Lehmien kulkureitin leveys 120 cm
 - työturvallisuus
 - kulkureitillä ei seinällä ulokkeita
 - lantakoneiköt > 2m lattiasta
 - vesihanat
 - sähköpistokkeet

Ennaltaehkäisy - rakenteet



Kiitos ja lisätietoa

- Kiitos materiaalista:
 - Suomen sorkkahoitajien yhdistys
 - www.sorkkahoito.com
- Kiitos haastatelluille:
 - Sorkkahoitajat Esa Honkola ja Asko Klemola
 - ProAgria tuotantoneuvojat
 - ProAgria rakennussuunnittelu

